

Dzieje Apostolskie

rozdziały 8, 9

Struktura rozdziału 8

Szawet zaś zgadzał się na zabicie go.

1-3 Prześladowanie Kościoła jerozolimskiego
(działalność Szawła)

4-8 Działalność **Filipa** w Samarii

9-13 Spotkanie z Szymonem

14-24 Apostołowie **Piotr i Jan** w Samarii

25-40 Filip nawraca urzędnika etiopskiego

Prześladowanie Kościoła jerozolimskiego

(1-3)

➤ Wybuchło wówczas wielkie prześladowanie w **Kościele jerozolimskim**. Wszyscy, z wyjątkiem Apostołów, rozproszyli się po okolicach Judei i Samarii. Szczepana zaś pochowali ludzie pobożni z wielkim żalem. A Szaweł niszczył Kościół, wchodząc do domów porywał mężczyzn i kobiety, i wtrącał do więzienia.

- **Kościół jerozolimski** – wspólnota wierzących w Jerozolimie
- Apostołowie zostają w Jerozolimie, dlaczego?
- Prześladowania powodują, że uczniowie rozpraszają się po Judei i Samarii czyli oni wypełniają postannictwo Jezusa wypowiedziane w chwili wniebowstąpienie (*bądźcie moimi świadkami... aż po krańce ziemi*)
- Zazartość Szawła w niszczeniu chrześcijan

Działalność Filipa w Samarii (4-8)

- Ci, którzy się rozproszyli, głosili w drodze słowo. **Filip** przybył do miasta **Samarii** i głosił im Chrystusa. Tłumy słuchały z uwagą i skupieniem słów Filipa, ponieważ widziały znaki, które czynił. Z wielu bowiem opętanych wychodziły z donośnym krzykiem duchy nieczyste, wielu też sparaliżowanych i chromych zostało uzdrowionych. Wielka radość zapanowała w tym mieście.
- **Filip** – jeden z siedmiu, jeden z rozporoszonych, ewangelizuje w Samarii (cieszący się dobrą sławą, pełen Ducha i mądrości), nie jest to apostoł
- **Samaria** – teren misyjny
- Wiara i nawrócenie dają wielką radość

9-13 Spotkanie z Szymonem

► Pewien człowiek, imieniem Szymon, który dawniej zajmował się czarną magią, wprawiał w zdumienie lud Samarii i twierdził, że jest kimś niezwykłym. Poważali go wszyscy od najmniejszego do największego: «Ten jest wielką mocą Bożą» - mówili. A liczyli się z nim dlatego, że już od dość długiego czasu wprawiał ich w podziw swoimi magicznymi sztukami. Lecz kiedy uwierzyli Filipowi, który nauczał o królestwie Bożym oraz o imieniu Jezusa Chrystusa, **zarówno mężczyźni, jak i kobiety przyjmowali chrzest.** Uwierzył również sam Szymon, a kiedy przyjął chrzest, towarzyszył wszędzie Filipowi i zdumiewał się bardzo na widok dokonywanych cudów i znaków.

- Nie mamy pewności co do tego, **czy Szymon rzeczywiście uwierzył**, czy był po prostu poszukującym mocy szarlatanem, czy przyjął tylko formalnie chrzest, a w głębi duszy pozostał poganinem
- **zarówno mężczyźni, jak i kobiety**” Kontekst pozwala na dwa znaczenia tego sformułowania:
 1. Paweł prześladował „mężczyzn i kobiety”, ale ewangelia zbawiała „mężczyzn i kobiety”
 2. W judaizmie tylko mężczyźni uczestniczyli w obrzędzie inicjacyjnym obrzezania, ale teraz, usłyszawszy przesłanie ewangelii, obie płcie brały udział w inicjacyjnym obrzędzie chrztu
- Zwróćmy uwagę na **kolejność wydarzeń**:
 1. Szymon usłyszał
 2. Zobaczył
 3. Uwierzył
 4. Został ochrzczony
 5. Towarzyszył Filipowi

14-24 Apostołowie Piotr i Jan w Samarii

- ▶ Kiedy Apostołowie w Jerozolimie dowiedzieli się, że **Samaria** przyjęła słowo Boże, wysłali do niej **Piotra i Jana**, którzy przyszedli i modlili się za nich, aby mogli otrzymać Ducha Świętego. Bo na żadnego z nich jeszcze nie zstąpił. Byli jedynie ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Wtedy więc wkładali [Apostołowie] na nich ręce, a **oni otrzymywali Ducha Świętego**. Kiedy Szymon ujrzawszy, że Apostołowie przez wkładanie rąk udzielali Ducha Świętego, przyniósł im pieniądze. «Dajcie i mnie tę władzę - powiedział - aby każdy, na kogo włożę ręce, otrzymał Ducha Świętego». «Niech pieniądze twoje przypadną razem z tobą - odpowiedział mu Piotr - gdyż sądziłeś, że dar Boży można nabyć za pieniądze. Nie masz żadnego udziału w tym dziele, bo serce twoje nie jest **prawe** wobec Boga. Odwróć się więc od swego grzechu i proś Pana, a może ci odpuści twój zamiar. Bo widzę, że jesteś żółcią gorzką i wiązką nieprawości». A Szymon odpowiedział: «Módlcie się za mną do Pana, aby nie spotkało mnie nic z tego, coście powiedzieli».
- ▶ Kiedy dali świadectwo i opowiedzieli słowo Pana, udali się w drogę powrotną do Jerozolimy i głosili **Ewangelię w wielu wioskach samarytańskich**.
 - Za życia Jezusa uczniowie nie mieli prowadzić służby wśród Samarytan. Apostołowie chcieli oficjalnie usankcjonować to radykalne i niezwykle poruszenie.
 - Zesłanie Ducha Św. na Samarytan pokazało im, że Bóg w pełni ich przyjął! Ewangelia jest dla wszystkich. Potwierdzenie głównie dla żydowskich chrześcijan.
 - Termin „prawy” pochodzi od określenia oznaczającego trzcinę rzeczną rosnącą w Mezopotamii. Była prosta i miała długość od ok. 4,5 do 6 m.

25-40 Filip nawraca urzędnika etiopskiego

- Wstań i idź około południa na drogę, która prowadzi z **Jerozolimy do Gazy**: jest ona pusta» - powiedział anioł Pański do Filipa. A on poszedł. Właśnie wtedy przybył do Jerozolimy oddać pokłon Bogu Etiop, **dworski urzędnik królowej etiopskiej, Kandaki**, zarządzający całym jej skarbcem, i wracał, czytając w swoim wozie proroka Izajasza. «Podejdź i przyłóż się do tego wozu!» - powiedział Duch do Filipa. Gdy Filip podbiegł, **usłyszał, że tamten czyta proroka Izajasza**: «Czy rozumiesz, co czytasz?» - zapytał. A tamten odpowiedział: «Jakżeż mogę [rozumieć], jeśli mi nikt nie wyjaśni?» I zaprosił Filipa, aby wsiadł i spoczął przy nim. A czytał ten urywek Pisma: Prowadzą Go jak owcę na rzeź, i jak baranek, który milczy, gdy go strzygą, tak On nie otwiera ust swoich. W Jego uniżeniu odmówiono Mu słuszności. Któż zdoła opisać ród Jego? Bo Jego życie zabiorą z ziemi. «Proszę cię, o kim to Prorok mówi, o sobie czy o kimś innym?» - zapytał Filipa dworzanin. A Filip wychodząc z tego [tekstu] Pisma **opowiedział mu Dobrą Nowinę** o Jezusie.
- Wysoki urzędnik państwowy, człowiek bogobojny, może prozelita
- **Kandaka** to tytuł, podobnie jak „faraon” czy „cesarz”. Powodem, dla którego jest tu wymieniona królowa, jest to, że król Etiopii uważany był za boga i nie zniżał się do zajmowania się sprawami administracyjnymi czy politycznymi.
- Ten człowiek kupił **kosztowny skórzany zwój** Księgi Izajasza. Jego długość dochodziła do 9 metrów (tj. taki był wymiar zwoju tej księgi znalezionej w Qumran). Kierowany Duchem Świętym rozwinął go na mesjańskim fragmencie Iz 53:7-8 i właśnie go odczytywał. Starożytni czytali na głos – nawet jeśli byli sami

- W czasie podróży przybyli nad jakąś wodę: «Oto woda - powiedział dworzanin - cóż przeszkadza, abym został ochrzczony?» **Odpowiedział Filip: «Można, jeżeli wierzysz z całego serca».** **Odparł mu: «Wierzę, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym».**] I kazał zatrzymać wóz, i obaj, Filip i dworzanin, zeszli do wody. I ochrzcił go. A kiedy wyszli z wody, Duch Pański porwał Filipa i dworzanin już nigdy go nie widział. **Jechał zaś z radością** swoją drogą. A Filip znalazł się w Azocie i głosił Ewangelię od miasta do miasta, aż dotarł do Cezarei.
- Filip nie potrzebował pozwolenia od apostołów w Jerozolimie, aby ochrzcić nowo nawróconego człowieka. **W Chrystusie wszystkie przeszkody (rasowe, fizyczne, społeczne) zostały zniesione** Każdy, kto chce, może przyjść do Boga
- Dobrej nowinie zawsze towarzyszy **radość** Według tradycji ten urzędnik stał się misjonarzem, który zaniósł ewangelię swojemu ludowi.

Struktura rozdziału 9

1-19 Nawrócenie **Szawła**

20-30 Pierwsze kroki nawróconego
Szawła

31 Podsumowanie

32- 35 Uzdrawienie Eneasza przez **Piotra**

36-43 Wskreszenie Tabity przez **Piotra**

1-9 Nawrócenie Szawła

Szawel ciągle jeszcze **siął grozę i dyszał żądzą zabijania** uczniów Pańskich. Udał się do arcykaptana i poprosił go o **listy do synagog w Damaszku**, aby mógł uwięzić i przyprowadzić do Jerozolimy **mężczyzn i kobiety, zwolenników tej drogi**, jeśliby jakichś znalazł.

- **Nawrócenie Pawła jest tak doniosłym momentem w historii Kościoła, że Dzieje Apostolskie opisują je trzykrotnie:**
 1. Relacja Łukasza, Dz 9:1-30 (**biografia**)
 2. Relacja Pawła przed tłumem w Jerozolimie, Dz 22
 3. Relacja Pawła przed Agryppą II w Cezarei, Dz 26
 4. Paweł wspomina też krótko w Ga 1 i 2 Kor 11
- Rzymskie władze dały Sanhedrynowi **pewną kontrolę nad synagogami oraz sprawami związanymi z życiem religijnym Żydów** w cesarstwie. **Judaizm był uznawaną przez prawo religią świata grecko-rzymskiego.** Były to listy nakazujące wydanie żydowskich chrześcijan, którzy uciekli z Jerozolimy przed prześladowaniem ze strony Żydów.
- **Damaszek** starożytne miasto i stolica rzymskiej prowincji Syrii położone na północny wschód od Galilei, od Jerozolimy ok. 240 km.

THE ROAD TO DAMASCUS

Gdy zbliżał się już w swojej podróży do Damaszku, olśniła go nagle **światłość z nieba**. A gdy **upadł na ziemię**, usłyszał **głos**, który mówił: **«Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladujesz?»** «Kto jesteś, Panie?» - powiedział. A On: **«Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz. Wstań i wejdź do miasta, tam ci powiedzą, co masz czynić»**.

- **Światło i głos z nieba (Słowo)** to były dla Pawła, który był rabinem, oznaki obecności Boga we własnej osobie.
- **Upadek na ziemię i dopiero słyszy głos**
- **Dlaczego Mnie prześladujesz?** - ukazuje **ciągłość i bliskość pomiędzy Jezusem a Jego Kościołem**. Paweł prześladował Kościół, ale Jezus potraktował to osobiście. Jezus przemówił do Pawła po aramejsku. Z punktu widzenia teologii istotne jest też to, że chrześcijaństwo jest zarówno osobą (Jezus), jak i grupą (Kościół). Wszystkie podkreślają **zbiorową naturę wiary**. Rodzi się ona w jednostkach, ale pielęgnowana jest w grupie dzięki wzajemnej trosce i dbałości jednych o drugich.
- **«Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz»** - kluczowy moment objawienia i przemiany Szawła
- Wstań = przebaczenie, wejdź do miasta = do nowej przestrzeni, wspólnoty, powiedzą ci = gotowy do słuchania, posłuszeństwa

Ludzie, którzy mu towarzyszyli w drodze, oniemieli ze zdumienia, słyszeli bowiem głos, lecz nie widzieli nikogo. Szawet podniósł się z ziemi, **a kiedy otworzył oczy, nic nie widział.** Wprowadzili go więc do Damaszku, trzymając za ręce. Przez **trzy dni** nic nie widział i **ani nie jadł, ani nie pił.**

- Jest w tym pewna ironia: Paweł doświadcza przemiany – myślał, że widzi (fizycznie i duchowo), ale odkrył, że był ślepy. Po tym spotkaniu z Chrystusem został na jakiś czas fizycznie oślepiony, ale jego duchowe oczy szeroko się otworzyły!
- **Trzy dni** = trzy dni Jezusa w grobie
- Paweł pościł i się modlił. Rozpoczęła się jego transformacja z prześladowcy ewangelii w jej głosiciela!

10-19 Szaweł i Ananiasz

W Damaszku znajdował się pewien uczeń, imieniem **Ananiasz**. «Ananiaszu!» - przemówił do niego Pan w widzeniu. A on odrzekł: «Jestem, Panie!» A Pan do niego: «Idź na ulicę Prostą i zapytaj w domu Judy o Szawła z Tarsu, bo właśnie się modli». (I ujrzał w widzeniu, jak człowiek imieniem Ananiasz wszedł i położył na nim ręce, aby przejrzeć). «Panie - odpowiedział Ananiasz - słyszałem z wielu stron, jak dużo złego wyrządził ten człowiek świętym Twoim w Jerozolimie. I ma on także władzę od arcykapłanów więzić tutaj wszystkich, którzy wzywają Twego imienia».

- **Ananiasz** - oznacza „Bóg jest łaskawy”, nie uciekinier, tylko wierzący Żyd cieszący się dobrą opinią, jest pośrednikiem dla Pawła

«Idź - odpowiedział mu Pan - bo wybrałem sobie tego człowieka za narzędzie. On zanieś imię moje do pogan i królów, i do synów Izraela. I pokażę mu, jak wiele będzie musiał wycierpieć dla mego imienia». Wtedy Ananiasz poszedł. Wszedł do domu, położył na nim ręce i powiedział: «Szawle, bracie, Pan Jezus, który ukazał ci się na drodze, którą szedłeś, przystał mnie, abys przejrzał i został napełniony Duchem Świętym». Natychmiast jakby łuski spadły z jego oczu i odzyskał wzrok, i został ochrzczony. A gdy go nakarmiono, odzyskał siły.

- **Narzędzie=naczynie**
- **Zamiast** niesienia śmierci – życie i zbawienie, zamiast prześladować, będzie świadkiem, zamiast zadawania cierpienia, sami jego doświadczą = MISJA
- **Do pogan** było to Bożym planem od samego początku, Izrael był tylko narzędziem dotarcia do świata
- **„i do synów Izraela”** Wzorcem działalności misyjnej Pawła było udawanie się najpierw do lokalnych synagog w każdym mieście. Dawał przez to szansę Żydom i „bojącym się Boga”, którzy znali ST, aby pierwsi odpowiedzieli na ewangelię. Później zwracał się do pogan.

20-30 Pierwsze kroki nawróconego Szawła

Jakiś czas spędził z uczniami w Damaszku i zaraz zaczął głosić w synagogach, że Jezus jest Synem Bożym. Wszyscy, którzy go słyszeli, mówili zdumieni: «Czy to nie ten sam, który w Jerozolimie prześladował wyznawców tego imienia i po to tu przybył, aby ich uwięzić i zaprowadzić do arcykapłana?» A Szaweł występował coraz odważniej, dowodząc że Ten jest Mesjaszem, i szerzył **zamieszanie wśród Żydów mieszkających w Damaszku**. Po upływie dłuższego czasu Żydzi postanowili go zgładzić. Szaweł dowiedział się o ich zamiarach. A strzegli bram we dzień i w noc, aby go zgładzić. Uczniowie więc spuścili go nocą w koszu na sznurze przez mur i wyprawili.

- Żydzi nie byli w stanie wyjaśnić nawrócenia Pawła ani jego pełnego mocy zwiastowania Jezusa jako obiecanego w ST Mesjasza.

Kiedy przybył do Jerozolimy, próbował przyłączyć się do uczniów, lecz **wszyscy bali się go**, nie wierząc, że jest uczniem. Dopiero **Barnaba przygarnął go i zaprowadził** do Apostołów, i **opowiedział** im, jak w drodze [Szawel] ujrzał Pana, który **przemówił do niego**, i z jaką siłą przekonania przemawiał w Damaszku w imię Jezusa. **Dzięki temu przebywał z nimi w Jerozolimie.**

Przemawiał też i rozprawiał z hellenistami, którzy usiłowali go zgładzić. Bracia jednak dowiedzieli się o tym, odprowadzili go do Cezarei i wysłali do Tarsu.

- **Barnaba** - Potocznym znaczeniem tego imienia, było „syn pocieszenia”. Był to wielki święty który został później pierwszym towarzyszem misyjnym Pawła
- Paweł doświadczył obecności Pana jak Dwunastu

➔ 31 Podsumowanie

- ➔ A Kościół cieszył się **pokojem** w całej Judei, Galilei i Samarii. **Rozwijał się i żył bogobojnie, i napęłniał się pociechą Ducha Świętego.**
- Jest to podsumowujący werset kończący opowiadanie o nawróceniu Pawła i wprowadzający do podróży Piotra. Łukasz często dokonuje takich podsumowań w Dziejach Apostolskich
- Łukasz wymienia:
 1. Pokój we wszystkich Kościołach
 2. Wzrost i rozwój
 3. Pociecha Ducha Świętego

Jak bardzo kontrastuje to z prześladowaniami, o których mowa w Dz 8:1!
Wierzący nadal mieli pewne problemy, ale Bóg zaspokoił wszystkie potrzeby!

